

Németh Bence – Tófalvi Fruzsina

A Jane's Information Group

A *Jane's Information Group* a világ első számú, nyílt forrásokból dolgozó hírszerző vállalata. A londoni székhelyű, 110 éves múltra visszatekintő cég évente kiadott közel 200 kiadványára a nagy pontosság, hitelesség és pártatlanság jellemző. Ennek köszönhető, hogy termékeit és szolgáltatásait a Pentagontól kezdve a Kremlen át több mint 180 országban előszeretettel használják kormányok, hadseregek, üzletemberek és tudományos műhelyek egyaránt.

A vállalat 1898-as megalapítása John Frederick Thomas Jane (1865–1916) újságíró nevéhez fűződik, aki alapvetően haditengerészeti témákban közölt cikkeket. A cég létrejöttét összefüggésbe hozható az MI5, azaz a brit belső elhárítás megalapításával is. Fred T. Jane pusztán lelkesedésből kezdett el 17 évesen vázlatokat rajzolgatni hajókról. Az összegyűjtött rajzok és információk évekkal később átfogó, enciklopédikus anyaggá álltak össze, és ebből születhetett meg a Jane's első kötete *Hadihajók (Jane's Fighting Ships)* címmel. A kamaszkori rajongásból elkezdett füzet hosszú távon egy hatalmas vállalat alapjait vetette meg, amely egyre több témakörben adta ki könyveit. Fred T. Jane egész életében naprakészen követte a technika fejlődését, például alig öt évvel a Wright testvérek első repülése után elkészült *A világ repülőgépei* című kiadványa (*All the World's Aircraft*). A vállalat bővülésével fokozatosan kiterjeszthette információszerző tevékenységét a védelmi szféra legtöbbször ágára.

Napjainkban a Jane's védelmi, biztonsági, szállítási, közbiztonsági és rendészeti

kérdésekre összpontosítja működését, és ezeken a területeken biztosít ügyfeleinek hírszerzési megoldásokat, konzultációs, valamint hirdetési lehetőségeket. A hírszerzési megoldásokon szisztematikus és átfogó döntéstámogató szolgáltatásokat kell érteni, például a különböző kiadványokhoz, speciális hírekhez és elemzésekhez való hozzáférést, referenciacímek összegyűjtését vagy egyéb elektronikus szolgáltatásokat. A Jane's Stratégiai Tanácsadó Szolgáltatások (*Jane's Strategic Advisory Services*) részleg feladata a konzultáció biztosítása az erre igényt tartó vállalatok, valamint kormányok részére. Ügyfeleinek stratégiai tanácsadói szolgáltatásokat nyújt, és a vevő igényeire igyekszik szabni az adott „terméket”, amely lehet akár egyszerű konzultáció, nyílt forrású hírszerzés, különleges tanulmány elkészítése, de akár workshopok, tréningek szervezése is. Mindezek mellett a Jane's az egyik legfőbb közvetítő a világ védelmi, biztonsági és szállítási vállalatai között, de adott esetben közvetlenül is segít a megfelelő partnereket összehozni. Erre szolgálnak a vállalat által megszervezett, szakmai szempontból kiemelkedően fontos konferenciák. Évente megrendezi például az Egyesült Államok, valamint az Egyesült Királyság védelmi konferenciáját, az összes nagyobb védelmi ipari kiállításon képviselteti magát, sőt gyakran a főbb szervezők között találjuk.

A Jane'snek világszerte vannak irodái (Nagy-Britannia, Amerikai Egyesült Államok, Ausztrália, Szingapúr, Japán, Egyesült Arab Emírségek). Rendkívül jól kép-

zett, több mint 500 újságíróból és szakértőből álló nemzetközi hálózata biztosítja a cég olajozott működését. A vállalatot több szakmai díjjal tüntették ki, legutóbb 2007 júniusában a *Jane's International Defence Review* a légtérhez és világűrhez kapcsolódó újságírói tevékenységet díjazó *Aerospace Journalist of the Year Awards 2007* rendezvény gáláján nyert két díjat, köztük az est fődíját.

A Jane's szinte megkerülhetetlen tényező a védelmi szférában, jelentőségét jól mutatja, hogy közel egymillió szakmabeli olvassa kiadványait. Így nem csoda, hogy 2007 júniusában az IHS Inc. rekordösszeget, 183,5 millió dollárért vásárolta meg.

Bár igyekszik a hírnevére ügyelni, nem egyszer előfordult már, hogy a hitelességébe vetett bizalom megingott. A legutóbbi ilyen eset éppen egy hazánkat érintő botrány volt. A 2006-ban a *Jane's Intelligence Review*-ban megjelent cikk a Magyarországon éppen kitörni készülő maffiaháború veszélyére hívta fel a figyelmet, amelynek főszereplői a hazai alvilágból kerültek volna ki. A cikk szerint a magyar bűnszervezetek olyannyira megerősödtek, hogy már az orosz maffiát is kiszorították az alvilágból. A kialakult helyzetért az elemzés nagyjából a magyar hatóságokat marasztalta el, azt állítva, hogy a rendőrségnek nem voltak megfelelően kiképzett egységei, amelyek hatékonyan felléphetek volna a szervezett bűnözéssel szemben. Az elemzéssel kapcsolatos legnagyobb probléma az volt, hogy négy-öt éves adatok alapján készült. A rendőrség azonnal cáfolta a vá-

dakat, hiszen a bűnszervezetek elleni harc az 1990-es évek végére sikeresen befejeződött. Az illetékesek több olyan speciális alakulatot, kiképző és továbbképző intézményt is felsoroltak, amelyek a szervezett bűnözés ellen jöttek létre.

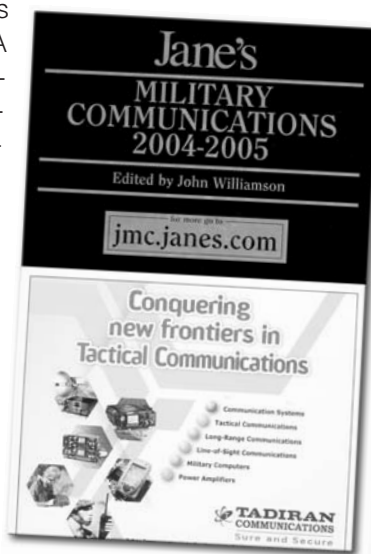
Jane's termékek

A Jane's Information Group évente megjelenő kiadványait három csoportra oszthatjuk: évkönyvekre, folyóiratokra és online szolgáltatásokra. Mindegyik elérhető interneten a megfelelő összeg befizetése után (az ár terméktől függően 100 ezer és 6 millió forint között mozog), egy részük csak interneten és elektronikusan (CD-n) hozzáférhető, bizonyos termékek pedig nyomtatásban is megjelennek.

Évkönyvek

A Jane's általában egy-két évente megjelenő évkönyvei a védelmi szféra egészét lefedik, és hitelesen mutatják be a vizsgált témaköröket. A szerzők a nyílt forrásokat feldolgozva pontos adatokat, részletes és képekkel illusztrált leírásokat adnak az eszközökről. Az információkeresés megkönnyítésére az adatokat országonként és kategóriánként csoportosítják.

A kötetek méretükben és árukban is tekintélyesek, egy átlagos könyv 700-900 oldalas. Ha méretei ellenére mégis a hagyományos, nyomtatott verziót szeretnénk kézben tartani, akkor 100-200 ezer forintnak

megfelelő összeget is ki kell fizetnünk egy példányért. A CD-ROM és online kiadásokért jóval többet, 270-380 ezer forintot kérnek, de ezzel jogosulttá válunk extrák, frissítések, valamint egyéb hasznos szolgáltatások elérésére.

A Jane's mára olyan széles körű munkát végez, hogy az évkönyvek címeinek felsorolása is kevés lenne a hely. Ezért csak néhányat említünk meg: *Lőszer kézikönyv (Jane's Ammunition Handbook)*; *Gyalogsági fegyverek (Jane's Infantry Weapons)*; *Aknák és aknamentesítés (Jane's Mines and Mine Clearance)*; *Katonai járművek és logisztika (Jane's Military Vehicles, and Logistics)*; *Légiforgalmi irányítás (Jane's Air Traffic Control)*; *Radarrendszerek és elektronikai hadviselés (Jane's Radar and EW Systems)*.

Néhányat ismertetünk is.

A világ repülőgépei (All the World's Aircraft) című kötet részletekbe menően mutat be több mint 1000 civil és katonai repülőgépet, részletesen, fotókkal és vázlatrajzokkal segítve alaposabb megismerésüket. Közli mindegyik méretét, teljesítményét, futóművét és fegyverzetét. (A rakétáknak külön fejezetet szentel.) Összehasonlítja az egyes hadiipari cégek repülőgépeit más gyárak termékeivel, így az adott eszköz színvonalát könnyebb értékelni, illetve rögtön felismerhetővé válnak bizonyos általános tendenciák a repülőgép-fejlesztésben. A gyártók bemutatása során kitér a termékek áraira, valamint legjelentősebb üzletkötéseikre is.

A Személyes harci felszerelés (Personal Combat Equipment) című kiadvány a NATO számára gyártott legújabb felszerelések leírását tartalmazza. Az évkönyv külön-külön mutatja be a szárazföldi erők, a haditengerészet, valamint a légi erők kötelékében feladatot teljesítő katonák eszközeit. A kötet szerzői nemcsak a „látványos” felszereléseket – a fegyverzetet, az egyen-

ruhát, a túlélőfelszerelést mutatják be, hanem az olyan jelentéktelennek tűnő tárgyakat is, mint a füldugó, az alsónemű, vagy éppen a zokni, amelyek azonban bevetés közben igen fontossá válhatnak.

A *Katonai kommunikáció (Military Communication)* évkönyv kizárólag a legújabb fejlesztésű kommunikációs eszközökkel és rendszerekkel foglalkozik. A kiadvány az eszközök bemutatása során olyan jellemzőket vizsgál, mint az adott eszközök viselkedése a harctéren, más rendszerekkel való kompatibilitásuk, alkalmazhatóságuk, frekvenciatartományuk, teljesítményük, méretük vagy az energiaellátásuk. A legfontosabb témakörök között megtalálhatjuk a szárazföldi kommunikációt, a mikrohullámú rendszereket, a műholdas kommunikációs eszközöket, az adatvédelmi kódolást, a helymeghatározó rendszereket, a lézeres, optikai, video- és audiorendszereket, és a rádiók zavarására alkalmas eszközöket.

A legfrissebb, legmodernebb eszközöket bemutató könyvek mellett a Jane's összefoglaló köteteket is kiad, amelyek egy-egy nagyobb időszakot ölelnek fel, és bemutatják az adott kor technikai vívmányait. Ilyen visszatekintő kiadás *A 20. század hadihajói (Battleships of the 20th Century)*, *az Amerikai harci repülőgépek a 20. században (American Fighting Aircraft of the 20th Century)*, és *az Amerikai hadihajók a 20. században (American Fighting Ships of the 20th Century)*.

Magazinok

A Jane's 1984 óta készít magazinokat. Az első, a hetente megjelenő *Jane's Defence Weekly*, immár több mint 20 éve szolgáltat információkat katonai és geopolitikai kérdésekről. Ezekben a kiadványokban nem-

csak technológiai témákról tájékozódhatunk, hanem arról is, hogy mi és miért zajlik a tárgyalóasztaloknál vagy a parancsnoki központokban. Az elemzések és hírek mellett rangos katonai, politikai és üzleti vezetőkkel készített interjúkat is közöl. Érdekesség, hogy 1985-ben Samuel Loring Morison, az Egyesült Államok haditengerészetének egykori hírszerző tisztje a magazinnak kiszivárogtatott egy titkos műholdfelvételt az éppen épülő Leonyid Brezsnyev szovjet repülőgép-hordozóról (ma ez az orosz haditengerészet zászlóshajója, és az Admiral Kuznyecov nevet viseli). A fényképet közölték, a nagy port kavart cikk pedig kifejezetten jót tett az újság ismertségének.

Védelmi kérdésekkel további négy Jane's-magazin foglalkozik. A *Jane's Navy International* – készítőinek állítása szerint – pártatlan információkat nyújt a kulcsfontosságú tengerészeti műveletekről, technológiákról és beszerzési kérdésekről. A havonta megjelenő *International Defence Review* alapvetően a védelmi rendszerekkel, ezekhez kapcsolódó technológiákkal és felszerelésekkel foglalkozik. A *Jane's Defence Industry* a legújabb fejlesztéseket, piaci trendeket mutatja be a védelmi szférában. A *Jane's Missiles and Rockets* a rakétatechnika és a lövedékek fejlődését követi nyomon.

A szállítás témakörében a *Transport Finance* és az *Airport Review* című magazi-

nokból informálódhatunk. Az előbbi a védelmi kérdések kapcsán felmerülő legfontosabb finanszírozási híreket közli, beszámol fúziókról, trendekről, valamint jogi szabályozásokról. Az ehhez szükséges kutatásokat befektetési bankoknál, minősítési ügynökségeknél végzik. Kutatásaik kiterjednek a hajózásra, a légi szállításra és a vasutakra is. Az utóbbi a repülőterek és a légi forgalom piacának fejlődését kíséri figyelemmel.

A reptéri infrastruktúra, a repülésbiztonság vagy a légi irányítás aktuális hírei mellett piacelemzéseket, üzleti információkat, valamint különböző cégek és termékfejlesztések ismertetéseit is közli.

Nagy-Britannia rendészeti kérdéseivel a *Police Review* foglalkozik. Cikkei a toborzásról, országos és helyi kérdésekről, valamint jogszabályokról szólnak, amelyek a rendőrség állományát érinthetik. A rendészeti eszközöket a kéthavonta megjelenő *Police*

Product Review című melléklet tartalmazza.

A vállalatnak a biztonsági kérdésekkel foglalkozó magazinjai közül a *Jane's Intelligence Review* a legismertebb, amely többek között biztonsági kockázatelemzést végez különböző témákban. Az újság nem csupán a fenyegetések feltárására összpontosít, hanem mértéküket és esetle-

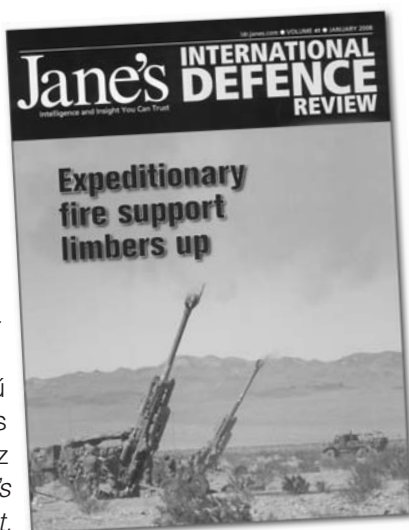
ges ellenszerüket is megpróbálja meghatározni. Az újság legfontosabb témakörei közé tartozik a terrorizmus és terrorelhárítás, a szervezett bűnözés, a tömegpusztító fegyverek proliferációja, valamint egyéb, lokális biztonsági kérdések.

A muzulmán többségű országok megértéséhez és mélyebb megismeréshez nyújt segítséget a *Jane's Islamic Affairs Analyst*, amely az iszlám világában végbemenő politikai, gazdasági és szociális változásokkal foglalkozik. Nemcsak az időszzerű konfliktusokat tárgyalja, hanem bemutatja az arab országok álláspontját különböző nemzetközi kérdésekben, vizsgálja az iszlámmal kapcsolatos különböző ideológiákat, felméri a radikalizáció veszélyét, és elvégzi a terrorizmus szempontjából gyanús weboldalak elemzését.

A *Jane's Intelligence Digest*-ben a katonai és civil hírszerzés kap hangsúlyt, a *Foreign Report* előrejelzéseiben a politikai, gazdasági instabilitással, a szeparatizmussal és a polgárháborúkkal foglalkozik, a *Terrorism and Security Monitor* pedig a terrorizmust és a terrorizmus elleni harcot figyeli világszerte.

Online szolgáltatások

A Jane's nagyon hamar észrevette az információs rendszerekben rejlő lehetőségeket. Már 1989-ben CD-ROM-on kiadott „könyvtárakkal” jelent meg a piacon, majd nemsokára elindult a cég honlapja is (www.janes.com), ahol a könyvek és ma-

gazinok online hozzáférhetővé váltak. Az online szolgáltatások terén azonban sokkal többről van szó, mint a kiadványok interneten való eléréséről.

A honlapon azonnal szembeötlő első online szolgáltatás a *Jane's Defence News*, amelynek a funkciója a hírportálokéhoz hasonlítható. Itt specifikusan a Jane's profiljába eső hírek jelennek meg. (Ha nem fizetett elő rájuk az ember, akkor a cikkeknek csak körülbelül egy-

harmadát tudja elolvasni, azaz a lényegi információkhoz nem jut hozzá...)

Csak online érhetőek el „hírszerző központjai” (*Intelligence Centres*), amelyek egy helyre gyűjtik egy adott témakörben a híreket, elemzéseket, és ezeket különböző csoportokba sorolják (például téma, régió/ország, hozzáférhetőség) az információkeresés megkönnyítése érdekében. A fejlett keresőmotor mellett rendkívüli módon megkönnyíti az információ utáni kutatást a személyre szabható beállítások sora, köztük a Google-ból is ismert *e-mail alert* funkció. A Jane's hat „hírszerző” – kémiai, biológiai, radiológiai és nukleáris értékelő; védelmi felszerelés és technológia; védelmi előrejelző (harcjármű, katonai repülő és haditengerészeti programok); védelmi ipar és piac; katonai és biztonsági értékelő, valamint terrorizmus és inszurgens – központot hozott létre.

Egy-egy ilyen „központ” óriási adatmennyiséget halmoz fel. A katonai és biztonsági értékelő központ például 11 nagy „kategóriát” tartalmaz. A terrorista és felkelő csoportokkal kapcsolatos kategóriában a 28 legfontosabb szervezetről gyűjtenek

össze híreket, és készítenek elemzéseket. Ugyanitt egy másik kategóriában 6000 kormányzati, védelmi és rendőri hivatal adatait lehet megtalálni, egy harmadikban pedig országértékeléseket találunk, amelyek az államokról szóló általános elemzéseket, a velük kapcsolatos külső és belső eseményeket, demográfiai adatokat, az infrastruktúrájukról beszerzett információkat, valamint a legfontosabb gazdasági mutatókat tartalmazzák. Ez pedig csak három nagy kategória volt a tizenegyből – a hat nagy hírszerző központ egyikében.

A Jane's hat úgynevezett „könyvtárát” állított össze, amelyek több termékének teljes információmennyiségét tartalmazzák. Az adatbázisokban egyszerre is lehet keresni, tehát nem külön-külön kapjuk meg őket, hanem egységes rendszerként. Például a Biztonsági Könyvtár (*Security Library*) 15 kiadványuk teljes tartalmát tömöríti egy helyre, amelyek lefedik a fegyveres erők, a biztonsági kérdések, a terrorizmus és felkelő csoportokkal kapcsolatos információk kérdéskörét. A Védelmi Kiadványok Könyvtára (*Defence Magazines Library*) tíz lapjuk anyagát gyúrja egybe, így egy helyen elérhető a cégnél megjelent összes védelmi és biztonsági hír, valamint elemzés. A „könyvtárak” megrendelhetők CD-n, vagy használhatók online. A vevő igényei szerint lehetőséget biztosítanak saját könyvtárak összeállítására is.

A Jane's a profiljába tartozó témákban a munkáltatók és munkavállalók közti közvetítést is felvállalja. Például a védelmi ipar szereplői a Lockheed Martintól kezdve a Boeingén át a Northrop Grummanig a Jane's honlapján hirdetik meg új állásaikat, de a munkavállalók is felrakhatják életrajzukat, amelyek bekerülnek egy adatbázisba, amiben a védelmi ipari cégek keres-

hetnek. Hasonló közvetítést szolgáltat a vállalat Nagy-Britannia rendőrsége számára, de a Jane's Information Groupnál megüresedő új állások is megjelennek a honlapon.

Játékok

Érdekes színfolt a Jane's történetében, hogy 1995-ben eladta a jogot az egyik legnagyobb számítógépjáték-fejlesztő cégnek, az *Electronic Arts*nak, hogy a Jane's nevet használhassa a játékipacra kerülő szimulátorai címében. Öt év leforgása alatt több mint húsz játék látott napvilágot a *Jane's Combat Simulation* sorozatban. Ezek a játékok elsősorban légi eszközök szimulátorai voltak – az AH-64 Apache harci helikoptertől kezdve az amerikai és izraeli légierő gépein keresztül a második világháborús vadászrepülőgépekig. A „flottaszimulátorok” a modern hadviselés teljes spektrumát felvonultatták, és híresek voltak komplexitásukról, valamint a rendkívül realiztikus játékmenetükről. A sorozat alapvetően sikeres volt, ennek ellenére 2000-ben jelent meg az utolsó része, és folytatásáról azóta sem hallani.

A Jane's Information Group tevékenysége nélkülözhetetlen a legtöbb védelmi szervezet és a védelmi ipar fontosabb szereplői számára. Különböző termékeinek és szolgáltatásának beszerzését, magas költségeik miatt, általában ezen intézmények és vállalatok engedhetik meg maguknak. Azonban az érdeklődőknek sem kell elkeseredniük, mivel hazánkban a nyilvánosan elérhető legnagyobb Jane's kiadványgyűjtemény a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Könyvtárában található, és mindeki számára hozzáférhető. ■